

նարկերդ ուղղել՝ հրկիզեալ և աւերակներով պատած աղքատիկ գաղտնի մը վրայ, որ կը ճգնի միշտ վառ պահել իր մէջ ուսման կանթիւնը. ո՛ր անդուգական համազգիք մի՞ գըլանայք ուրեմն անոր ձեր կարեկից ձեռնադրութիւնը, որ կարող ըլլայ հաստատ ընթացող նպատակին. սրահել ձեր ակնկալութիւնքը և իւր բարեբաւ րաց անունները անմուտ չըլծախք օրհնել:

Դիմի. Դ. Մէլիքեան. Աշակերտ Ս. Թադէոսեան Վարժարանի:

Մ. Խմբագիր. Խնդրեմ երկուստեք պատուական լրագրի միջոցաւ հրատարակել հաճիք:

Սահմանադրական Հայուն բաղձալի տարեգրածը այս տարի մայիսի երեսներով օրն եղաւ. արտ. կան սեռի աւետարտ ձայնը դարձեալ Պէյքօղի դաշտավայրը հրնչեց. և Ազգայեան վարժարանի ազանեկութեամբ Զիֆթ—սուրին անոր արձագանք տուաւ. ո՛հ, թեպէտ հակիրճ էր այս արձագանքը, բայց անոնցմէ սիրաձայն աղաներակ մի իւր ազատ բունէն վայրի մի հեռանալով սրացաւ Պէյքօղի Հայտավայրը, և խնդարուն կեցաւ Սահմանադրութեան բեմին վրայ, և անկէ՝ Հաւասարութիւն, ազատութիւն, եղբայրութիւն և Հայրենասիրութիւն ձայնեց. ո՛վ, ինչ գեղեցիկ ձայն. նոր ձայն. տասը տարեկն ի վեր Սահմանադրութեան կամարին տակ չը ըտեա՞ծ ձայն:

—Միթէ երկինքէն էր այն սրբաշուն ձայնը—

Ո՛չ. իրական սեռի փրկարար ձայնէր այն, որ Հայոց սգազգեցիկ աւերակացը խորէն դուրս կը վազէր տղի ու թեման վարագործ պատեւով, նախապաշարման չըղծայն խորտակելով, և եղբայր մէջ աղատութիւն հռչակելով:

Մի՞ գուցէ Աստուածուհի մ'էր այն՝ որ կենաց խորանէն կ'իջնար, փորձ ի գուր փորձելով ձեր սրտերէն դաստիարակութեան քնացող ոգին զարթոցանելու:

Եւ միթէ չճանչցա՞ք զանի, որ Սահմանադրութեան աւերակաց ողբերգութեան մասնակցէն մինն էր, որ վերջապէս եկաւ և իւր ու ձեր վարժարանին ու եկեղեցւոյն քայքայումը վայրիկ մի լացաւ ձեր աչացն առջև, և առ այն համարին եղբայրդ աշակերտ ժողով:

Եւ արդեօք աշակից ոք դատաւ անոր—

Աւա՛ղ. նա պատասխան չառաւ, և սրտաբեկ և տխուր հեռացաւ անուն փրկարար դաւանած բեմէն:

Բա՛բէ. դուք զանի չճանչցաք. դուք այն կենաց խօսքը մէկ քառորդ մէծիտով գէթ չյարգեցիք. դուք անոր աղէկէղ արցունքը չը սըրբեցիք. դուք անգործութեան էիք արդեօք, որ երբ տեսաք թէ անոր անփորձ տկար և փափուկ բաղնիկները այսօրուէն ի նախանց ձեզ արիւթաւ կը խաղային իւր Հայրենի շինութեանցը մէջ, ու դուք ձեռք չը կարկառեցիք անոր. բէ՛հ. . . դուք անոր դիւրագգած սրտին արձագանք չեղաք. և անոր Հայախօս քնարի թերեւ ձեր անուն յիշատակելու նուազեցաւ երաշխաւորութիւն ու քաջակերպ շնորհ մեղմէ:

Ուրեմն այսուհետեւ ձեր ջերմ կեցցէները ձեր աշխոյժ ծափահարութիւնքը պատմութեան մէջ ինչ նշանակութեամբ թարգմանելու է. ներքինի երբէք. և ես Հայ մը ըլլալուս չփոխի կարենամ Հայուն համար անդատախաղ խղճիւ ըսել թէ վաւերաւ ցոյցբեր այն տաքարին չարժուէիները, այն շքեղ հանդէսները, և այն ի Պէյքօղի երթալու յօժարակամ ծախքերը յա-

նուն փրկարար Սահմանադրութեան նուիրում չեն երբէք. այլ յանուն հաճոյից և հրճուանաց, յանուն սին և խաբուսիկ յիշատակի են նոքա. այն է, — զիս թող առաւնեն, իմ կեցցէս թող լսեն, իմ ճառս թող ծափահարի, և այս պատեհ առթիւ մէջ թող ես լիովին հրճուիմ. այս է Սահմանադրութիւնը, այս է նոյն ինքն Հայութիւնը, ասկէ կ'ըստաւեմք յառաջագիմութիւնը, ահա՛ այս տեղ թո՛ւ թախեցաւ օրիորդ. Վարդանանի աչաց ցողիկը, և անոր հառաչանքը հոս կը լսուի. տես Օրագրի էջն թիւ 12:

Ես ալ ըստ ուրիշ սրտիս այս տեղէն չը կրցի հեռանալ, չը պիտի կրնամ իմ արտասուքս պահել որ կուգան բաւական յանդուգն հոսի ձեր սրտերուն մէջ, կ'ուզան իմ պարտուց և ձեր պատուոյն համար բողբոջ հրապարակաւ, ո՛չ անոր համար որ մէկ քառորդ Մէծիտը խնայեցիք. . . ո՛չ ո՛չ. այլ ինչպէս կրցաք անտարբեր կենալ ձեր հանդանակութիւնը ժողով ձայնին, և ինչպէս պիտի կրնայիք արդարանալ ձեր խղճին և պատմութեան առջև. և ես հիւանդանոցի անցեալ մէկ տարւոյն Համաբարձման հանդիսին մէջ խօսուած ճառի մը առնել աղքատասէր ժողովրդեան «հանդանակութիւն» պօռալը և ըստ այնորմ բաւական դրամ հաւաքուիլը կը յիշեմ, որ խնդութեան արտասուք ծնաւ աչքերս. հոս ինչ յիշեմ, ձեր պաղարկուն լուծութիւնը. . . կիրք՝ տխրանք՝ միջատմունք կ'ըզգամ. հոս ալ աչքերս կը ցօղեն, բայց տխուր ճակատուն վրայ դրուած դարմանը անեծքներ են թեւեւ, որ պաշտած Անուան դէմ կ'արեկցուի ձեռք զեմ կուտան ինծի. . .

Հայ, ազատ ես քու դորձողդ մէջ, բայց ազատ չեմ քու պարտուցը մէջ. պարտք մը ունիս Սահմանադրական, պարտք մը ունիս Հայութեան. և ասոնց երկուքին վճարմանը համար ստորագրութիւն ունիս ամեն Հայու սրտին մէջ, աշխարհի մէջ, պատմութեան մէջ. և ահա՛ այս խօսքերս քոյ ստորագրութիւնք են, որ առեւ ասպարէզ կ'իջնամ, և քու պարտքդ ձեռքէ իրաւամբ կ'ուղեմ, յանուն դաստիարակութեան կուղեմ, յանուն մարդկութեան կը պահանջեմ. տուր անհրաժեշտ պարտքը, և ազատ օգնչեւ քեզի համար է. իսկ եթէ չտաս, և եղբայր չեմ կրնանար և չեմ բռնաբարար. բայց ինչպէս քեզի օգնեմ երբ երկինք քու պարտադանցութեանը համար դքեղ բռնաբարէ. տուր պարտքը, մանաւանդ այս տարուան մէջ նշանաւոր պարտքը, որ այնչափ բաղնուծութեան մէջ քեզմէ Ազգայեան սահմանի մը Հայոց աւերակացը հսկող մէկ հրեշտակը ուղեց ու չտուիր:

Ո՛ Հայ, քու պատիւը երաշխաւորող մարմանդ Սահմանադրութեան ընկերութեան քոյն է, Ազգայեան կենսաստու վարժարանն է. դնա՛, եթէ ժամանակ ունիս, մարդ խրիէ, եթէ կրնաս, վերջապէս ինչ կ'ընես ըրէ, պարտքդ վճարէ, աղքատին զգացման պատիւը հաստատկաց քննութեան ատեանէն վերցուր, որ իմ դքեղ սըրտի ուրեւն այս լացերն յայնժամ դադրին, և այն արահետ ճամբուն մէջ որ իրական փրկարար սեռը աչօրք քու դէմք խանդադատելով կը բանայ, քու ազատութեան դրօշը թող փառքով ծածանի, և այն պարտութեան արտաք թող սրբի ճակատէք — թէ Հայը չ'ըզգար, թէ Հայը չ'ըզգործեր, թէ Հայը փառաց արժանի չէ: 1871 յունիս 4 Ս. Ե. Ֆէլիքեան.

ԻԼԱՆԱԹ

Լրագրոյ տարանք՝ Եւսուֆեան խան թիւ 4—5՝ տեղութեան տարաբաշխ օրինաց համաձայն, հայերէն տարեգրով, զիբք տեսարակ, յայտարարութիւն, նամակ, քուէնամակ, տոմար, անդորրագիր, հարսանեաց և ննջեցեցոց հրաւեր եւ այլն. ամսն դրամ և մաքուր կերպով տպագրուելով պատրաստ ըլլալուն, հրատարակելու ամեն անոնք որ տպագրութեան պէտք ունին:

Տօքթօր Ե. Պոյաճեան բաղար կենդանի սահալ իրերէն պէշէ գտար, Եւսուֆեան գաղտնաւոր մուկագրութեան իրաւատ օրենմուշ օլան իսկ Սէֆեան Եւզահանէ սինտէ էսկի վէ եէնի հէր տիրու կէլէն իւլէթիւրէ մէճմանէն պազաճարպէյան օլունուր:

ՄՈՒՀԻՄԻ ԻԼԱՆ

ԵՍՆԱԿԸ ԻԶԻՆ ՄԻՈՒՆԻԹՈՒ
ՆՈՐԹԻՆ ՊԵՐԻՍԻՆԵՆՏ ՄԵՐԵԼԵՆԹՈՒՆ
ՄԻՈՒՆԻԹՈՒ ԳՈՒՄԵՐԱՆԵՄԱՐ
ԼՐ. Ինկ.
Սարլ սէրմայէ 2.000.000
Շինարարութեան քառասուն արթը
ԲԵՐԼԻՆ 3.091.910

Գումարաններն երկուք իրարու 900.000 իշուր գումարանեց 1809 տա, եան/ պուրտան 81 սէնէ կ'ըլլէ թէ՛քըլ օլուն մուշ օլուն, վէ քէնտի սէրմայէ սինտէ մաստէ քառասուն արթըրալը սէրմայէ մէյուլը իւլէ տրեաններն էն պէյուք շիր. բէթլէրինին սըրմայէ կէլիւ տիր. . .
Կէրէք է՛հալինին քէնտի մաղաղասուն տա վէ կէրէք Ամմանուր վէ Կալիֆա կէօմրիւքլէրինաէ պուրտան մայլէրի վէ կէրէք Կ. մաղաղ վէ Կալիֆա սա. յիւրէ վէ էնա, քէյուլէրտէ վէ եալուտ շէնիւ իւլէրտէ՝ սիկուրթա իւլմէք իւլին իւլան իւլէր:

Սիկուրթա թուրքմաղ իւլմէքլէր Գալիֆա տա Գէրդէ պէլ խանըտա Նօ. 9, մէքլէր գումարանեա թարափընտան գումարթը քառասուն պուրտան ա. ձէնթի Մ. Ռիւլիւր Մ. Սուլանա միւր րաճապթ կ'ըլլէ մէլէրի:

ՔԵՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՅԷ ԳՐՈՎ ԵՒ ՀԻՆ ՈՅՈՎ
ՆՈՐ ՏՊԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

Պատկերապարզ, գեղաւոր, ընտիր թղթոյ վրայ, որ կը պարունակէ 36 երես:

Գին 100 հատի 25 դշ:

Կը ծախուի ի Դրատան Փարիզը, Զագանդըլար Եօղուշու, Թիւ 6. Սկրեան Խան, վերնայարի, Թիւ 13.

Շատ գնողներու համար բուն գնոյն վրայ զեղէ կ'ըլլայ ըստ քանակութեան:

ՄԵՐ ՄԻՇԼԷԻ

Այս օգտակար և հետաքրքրական գրքին տպագրութեան աւարտելը մօտ ըլլալով անոր բաժանորդ ըլլալ ցնկացողներուն իմաց կը տրուի թէ՛ մինչեւ 26 դք. տետ. բին տպագրուիլը բաժանորդութիւն կընդունուի մէկ արձաթ մէճմանի Պոլսոյ ամեն Հայ դրամաճառաց թուլ, ձէնթլէճեան տպարանն ի Եւսուֆեան խան, իսկ այնուհետեւ բաժանորդութիւն չընդունուի, բայց եթէ 30 դշ. ի. . .
Իւրաքանչիւր տետրը միշտ 40 վարայ է:

ՏԵՂԵԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԻՍՈՒՄԻՆՈՅ ՎԻՃԱԿԻՆ
Արթ. Պոլսոյ վարդապետ Նաթանեանի, անցեալ տարի Սրբա. զան Պատրիարք Հօր հրամանաւ և մասնաւոր պաշտօնով Նիկոմիդիոյ

սահմանները զրկուած ժամանակ, յիշեալ գաղաւթ ընդհանուր վիճակին վրայ մանրամասն քննութեամբ ըրած տեղեկագրութեանց հաւաքում մ'ըլլալով, իր օգտակարութեամբը Հայագրի ամէն կարգի անձանց ընթերցանութեան արժանի փոքրիկ գրքիկ մ'է որ կը ծախուի Մահմուտ բաշա Պոյաճի Մանուկ աղայի 208 թիւ խանութիւն, Կամուրջի գրուիլը Յաւոր Մանութեան խանութիւն և ուրիշ բոլոր Հայ դրամաճառաց գով ի գին 3 դրմ:

ԵՍՍԱԿԸ ԻՆՃԻԼ

Հայր Դ. Կոնդ. Ալեքանեանի եղբայրը Հեթում էֆէնտի Ալեքանեան:

Եանէ հեղինակուած Պետրոս Առաքելոյ գլխաւորութիւնը հեղուղ տետրակ մ'է, 130 երեսէ բաղաւոր, պարզ ճաշկերէն լեզուաւ, որ կը ծախուի, Պոլսոյ Փաշայեան դրատունը Բերա թատրոնի Գիմաց թիւթիւնէն Յովհաննէս աղայի, և թագաւոր թիւթիւնէն Օհան և Պոլսոյ աղաներու խանութները գին 7 դրմ:

Տետրակը հետադրութեան արժանի է քանզի մեր ազգին մէջ առաջին անգամն է որ բուն Հոռութեան մը, և երեւելի վարդապետի մը եղբայր Պետրոս առաքելոյ գլխաւորութիւնը կը յանդիման ջրեւու:

ԺԱԳԱԼԷՔԵԱՆ

ԷՃՁԱ ՏԵՐՈՂԻԹՈՍՈՒ

ԻՍԹԱՆԳՈՒ ԵՆԷԻ ՃԱՄԻ ՏԵՐՈՂԻՆԵՆՏԷ ՆԻՄԵՆՔՈ 16

Կէրէք մէքլէր մաղաղասուն, վէ կէրէք իւլա քաշա խանը տիր. նինտէ վաղը Նօ. 1 մաղաղասուն եալընդ կէրէք, վէ Կոնդաւտա 111 նիւթիւր Եւզահանէ տէ խէ, կէրէք բերթէնթէ, վէ կէրէք Եւլան օլարուք, հէմ պահաճա կէլին, վէ հէմ աղա հէյլէնդ օլմաղ շարթը իւլէ, ամթիւքէ կ'ըստար փիւրութիւն օլունմաղա տիր. . .
Չէլիկ շարթալարը կ'ըստար իւլարիւսիւ, քէյուլէք ձէլք շարթալարը, պալլէք եալարը, չիգ օլարթալար, իւրիւրէր, մատնէ սալարը, դնաղընա շարթալարը քեաֆիթիսի ձէլքիւր օլմաղ գալիլլէ, միտնէ գալիլլէ վէրիսի Գաղաճ դահվիսի, ալս չիգ օլարթալար, հէր Նէլի պօրտո շարթալարը, մատնէ սալարը, վէ հէլ պիր հէյլէն օլմաղա սիւրինճի պալլէք եալարը, քէյուլէք օգալուէ կէնալար, դաւաղ պալլարը, գօրտէ, քէյուլէք մէլէսի, թէնդէլէլի, տիրու տիրու պալլար, վէ հէր տիրու չիարը վէ կէրէք խաթիլէլքէրի էլին հէր Նէլի կէնալար, Ամրիկան կէլիւրէի հէր ճընտան գրիլէ իւլէ վէ գումար իւլէ պուրտանուք վէ սալար տիր. քեաֆիթիսի կ'ըստար իւլէ սալարը իւլան օլունուր. . .
Քէյուլէք Եօղուրիւկ իւլին Եւլին իւլա օլունմաղ օլուն, վէ քէք ձօք ըր օլարար իւլէ ֆալալը օլունուր թապիգ օլունմաղ, խալիս վէ թապիգ սալարնա շարթալարը պուրտանուք, կէրէք Ասիլմանէ տէ կ'ըստար կ'ըստար, վէ կէրէք թաղարարտա պուրտան կ'ըստար կ'ըստար զայլթէ կ'ըստար փիւրութիւն սալարը տիր. . .
Մէքլէր քեաֆիթիսի փիւրութիւն օլունուր կ'ըստար վէ սալար, կէրէք Լօնտրանէն էն մէլէր շարթալար տիրանալ թ. Գալիլլի ֆալարի գալիլլան, վէ կէրէք Պէրլինտէ, Միլանտա, Վիլնաւա, Բարիլլէ վէ իւլ արեաւատ պուրտան մէլէր ֆալարի գալիլլան կ'ըստար իւլ իւլիւլէլք տիր:

ԵՆՎԵՐԹԷ ԻՍԿԻՆՏԱՐԱ ԻՇԼԷՆԷՆ ՎԱՐՈՐԱՐԱՐՆ ՊԵՏԱՆԸ			
ԳՐԱԿ	ԴԻՆԻՆՏ	ԳՐԱԿ	ԴԻՆԻՆՏ
11 50	Իսկիւտարտան Քէօրիւլէ	11 45	Քէօրիւլէն Իսկիւտարտան
12 15	"	12 15	"
12 50	"	12 45	"
1 1	"	1 15	"
1 50	"	1 45	"
2 1	"	2 15	"
2 50	"	2 45	"
3 1	"	3 15	"
3 50	"	3 45	"
4 1	"	4 15	"
4 50	"	4 45	"
5 1	"	5 15	"
5 50	"	5 45	"
6 15	"	6 15	"
6 50	Իսկիւտարտան Քէօրիւլէ	6 50	Քէօրիւլէն Իսկիւտարտան
7 15	Քէօրիւլէն Իսկիւտարտան	7 15	Քէօրիւլէն Իսկիւտարտան
7 50	"	7 45	"
8 15	"	8 15	"
8 50	Իսկիւտարտան Քէօրիւլէ	8 50	Քէօրիւլէն Իսկիւտարտան
9 15	Քէօրիւլէն Իսկիւտարտան	9 15	Քէօրիւլէն Իսկիւտարտան
9 50	"	9 45	"
10 1	"	10 15	"
10 40	"	10 50	"
11 1	"	11 15	"
11 15	"	11 45	"
11 55	"	11 50	"
12 1	"	12 45	"
12 5	"	12 5	"

ՀԱՐԼՄ ՎԷ ՍԱԼԱՃԱԳ ԻՍԿԻՆՏԱՐԱ ԻՇԼԷՆԷՆ ՎԱՐՈՐԱՐԱՐ			
ԳՐԱԿ	ԴԻՆԻՆՏ	ԳՐԱԿ	ԴԻՆԻՆՏ
2 15	Հարթ խիլէլէնտէն Սալաճաղա (բաղարարտան մաստա)	2 15	Հարթ խիլէլէնտէն Սալաճաղա (բաղարարտան մաստա)
4 1	"	4 1	"
10 10	"	10 10	"
11 1	"	11 1	"
1 45	Քէօրիւլէն Հարթէն անտէն Սալաճաղա (բաղարարտան մաստա)	1 45	Քէօրիւլէն Հարթէն անտէն Սալաճաղա (բաղարարտան մաստա)
3 50	"	3 50	"
9 45	"	9 45	"
10 45	"	10 45	"

ԻՍԿԻՆՏԱՐԱ ԵՒ ՏԵՐՈՂԻՆԵՆՏ ԵՐԱՐԱՐԱՐԱՐԱՐ			
ԳՐԱԿ	ԴԻՆԻՆՏ	ԳՐԱԿ	ԴԻՆԻՆՏ
10 15	Իսկիւտարտան Քէօրիւլէ	10 15	Քէօրիւլէն Իսկիւտարտան
11 1	"	11 1	"
11 45	"	11 45	"
12 1	"	12 1	"

ԻՍԿԻՆՏԱՐԱ ԵՒ ՏԵՐՈՂԻՆԵՆՏ ԵՐԱՐԱՐԱՐԱՐԱՐ

Ի ՏՊԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՆԻՍՈՒՄԻՆՈՅ ԻՍԿԻՆՏԱՐԱ ԵՒ ՏԵՐՈՂԻՆԵՆՏ ԵՐԱՐԱՐԱՐԱՐԱՐ